

DR. NAGY BEÁTA MAGDA

Fertilitástudatosság

Szekcióbeszámoló

A konferencia *Fertilitástudatosság* címet viselő szekciójában a téma három különböző csoportot érintő vonatkozásai kerültek az előadások fókuszába: a fiatal, családalapítás előtt álló és a 40 éves kor felett gyermeket vállaló nők, valamint a meddőséggel küzdő férfiak kapcsán beszéltünk a termékenységgel és reprodukív zavarokkal összefüggő kérdésekről.

A szekció első előadását Greschik Dóra tartotta, aki saját kutatási eredményeit mutatta be a hallgatóságnak. A fiatal kutató vizsgálatában egy 178 fős mintán elemezte a 18 és 25 év közötti nők termékenységre vonatkozó ismereteit, a menstruációhoz való viszonyukat és tapasztalataikat, a cikluskövetéshez való hozzáállásukat, a gyermekvállalási terveiket, valamint ezek összefüggéseit a családi háttérrel és a vallásossággal.

Az eredmények szerint pozitív kapcsolat van a vallásosság és a tervezett gyermekszám között, valamint a testvérek száma és a tervezett saját gyermekek száma között is. Hasonló irányú befolyásoló hatást gyakorol a testvérekkel való kapcsolat, és még erősebben a szülőkkel való kapcsolat minősége: minél pozitívabban értékelték ezek a kötődések a megkérdezett fiatal nők családjában, annál több gyermeket szeretnének vállalni a jövőben.

A kellemetlenséget okozó tünetek negatívabb attitűdöt eredményeznek a menstruációval kapcsolatban, ami azért is probléma, mert annak megélése és a tervezett gyermekszám között szintén pozitív az együjtjárás.

A cikluskövető módszerek ismertsége alacsony, de az adatok alapján elmondható, hogy azok, akik hallottak már a cikluskövetésről, inkább pozitív véleményekkel vannak arról.

Az előadás elhangzása után a reflexiók főként az utóbbi témára, vagyis a cikluskövetési módszerek alacsony ismertségére vonatkoztak, annak a reménynek adva hangot, hogy a felnövekvő generációknak egyre nagyobb esélyük lesz találkozni a cikluskövetésre vonatkozó információkkal (pl. internetes oldalakon), illetve mind több lehetőség is lesz ezeket a módszereket elsajátítani.

A második előadás a reprodukzív életkori spektrum másik oldalára, a 40 éves korok után gyermeket vállaló nők jellemzőire vonatkozott. Az előadó, Tanács Eszter szintén a saját kutatási anyagát hozta el a konferenciára, hogy bemutassa, milyen okok állhatnak a késői gyermekvállalás hátterében, azt hogyan élik meg az érintettek, milyen előnyöket, hátrányokat tulajdonítanak annak, hogy 40 éves koruk felett váltak anyává. Kvalitatív vizsgálatában öt nővel készített strukturált interjúkat, online módon.

A beszélgetésekből levonható következtetések szerint nem egy tudatos döntés eredménye volt a 40 éves kor fölötti gyermekvállalás, a megkérdezettek között legalábbis. Bár az interjúalanyok tudtak a késői gyermekvállalással járó genetikai és egyéb rendellenességek kockázatának növekedéséről, véleményük szerint az anyává válás kapcsán nem az életkor a legfontosabb tényező, inkább az, hogy mikor érzi úgy a nő, hogy felkészült a gyermekvállalásra. Ez összefügghet olyan tényezőkkel is, mint hogy mikor találja meg azt a partnert, akivel családot alapítana, de az anyagi-egzisztenciális kérdések is szempontként szerepelhetnek. A késői gyermekvállalás esélyei és kockázatai kapcsán felmerült, hogy az egészségügyi ellátás során kapott információk sem egyértelműek (pl. lehet-e természetes módon szülni 40 felett), és a bulvármédiában megjelenő hírek is csak fokozzák a zavart, amikor ötven év feletti nők anyává válásáról tájékoztatnak anélkül, hogy annak a módját, illetve a reális esélyét említenek.

A késői gyermekvállalás előnyének vélik a megkérdezettek, hogy érettebben, kiforrott személyiségként lettek anyák, ezzel együtt járóan türelmesebbek is a gyermekükkel. A karriercélok és egyéb vágyott tevékenységek (pl. világot látni) már kevésbé fontosak, jobban tudnak anyai hivatásukra koncentrálni, és a gyermekük miatt jobban figyelnek a saját egészségükre, fittségük megőrzésére is. Hátrányt jelent azonban a 40 év feletti kor abból a szempontból, hogy várha-

tóan több gyermekük már nem lesz, vagyis nem lesz testvére a gyermeküknek. Megjelentek azok a félelmek is, hogy vajon hány éves koráig tudnak a gyermekük mellett állni, illetve, hogy a gyermekük számára nem lesz-e zavaró a nagy korkülönbség.

Az előadás utáni megbeszélésben leginkább az – akár a saját test működésére, akár közvetlenül a termékenységre vonatkozó – helytálló információk elérhetőségének fontossága és a kivizsgálások időben történő megkezdésének támogatása hangsúlyozódott.

A szekció záró előadásának fókuszában a férfimeddség témája állt. Nagy Beáta Magda vizsgálatában a Facebook felületén megosztott, a férfimeddségre vonatkozó cikkek tartomelemzésével arra keresett választ, hogy milyen módon tematizálódik a férfimeddség a megosztott internetes tartalmakban. Az elemzés szerint a férfimeddség okait széleskörűen tárgyalják a cikkek, releváns szempontokat vetve fel a reprodukív zavarok kialakulására vonatkozóan. A lehetőségekhez képest nagyon gyér viszont a közölt információ a kivizsgálásokkal, az azokat végző szakemberekkel és az ő elérhetőségükkel kapcsolatban, a cikkek inkább csak a kivizsgálás fontosságát hangsúlyozzák. Sok szó esik a meddség életmódbeli tényezőkkel való kapcsolatáról, ami az egészségmagatartás propagálását is magában foglalja. A megosztott cikkek számos konkrét javaslattal is élnek, azt sugallva, hogy az egészséges életmód választásáról a reprodukív zavarok megszűnése várható, ami ebben a formában nem feltétlenül helytálló információ. Ami viszont teljes mértékben kimaradt az elemzésbe bevont szövegekből, az az, hogy a férfiak szempontjából is van lelki vonatkozása a vágyott gyermekálás elmaradásának. Azzal, hogy a cikkek ezt az aspektust, akár a veszteségélményekkel járó szomorúságot és fájdalmat, akár a – meddő férfiak által gyakorta átélt – büntudatot, bizonytalanságot vagy kisebbségi érzést meg sem említik, ezzel implicite tagadják annak létezését vagy jelentőségét, ami megnehezíti az érintett férfiak számára a saját negatív érzéseik felismerését és érvényesként való elfogadását, valamint a segítségkérést is.

Az előadás utáni rövid vitában felmerült, hogy a közösségimédia-aktivitás egy speciális formájában, a kifejezetten a meddség és asszisztált reprodukció témájában létrehozott és működő csoportok és fórumok felületén is érdemes

volna megvizsgálni a megosztott tartalmakat, bár ez ebben az esetben nem a közbeszédre és -gondolkodásra vonatkozóan, hanem a témában közvetlenül és felvállaltan érintettek körében vizsgálná a férfimeddség tematizálásának jellegzetességeit. Felmerült továbbá, és egy újabb kutatási irányt jelenthetne az online kommunikáció vizsgálatán belül, hogy vajon ki keres a férfimeddségre vonatkozó információkat a neten: az érintett férfi vagy női partnere?

A szekció legfőbb erőssége az volt, hogy a hallgatóság körében helyet foglaló gyakorlati szakemberek a saját tudásukat, tapasztalataikat fűzték hozzá az elhangzottakhoz, segítve ezzel, hogy a tudományos kutatások eredményei a mindennapok gyakorlatába átültethetőek, ott hasznosíthatóak és értelmezhetőek legyenek, és fordítva: a kutatások végzői is kaphattak újabb, a megélt tapasztalatok irányából érkező iránymutatásokat és kérdésfelvetéseket a további vizsgálatok számára.

A szekcióban elhangzott előadások közül Greschik Dóra *Fertilitástudatosság 18–25 éves nők körében*, valamint Dr. Nagy Beáta Magda: *#férfimeddség – Férfitermékenység és -termékenységi problémák a közösségi médiában* című előadásának írott változata kötetünkben olvasható.